

LIBERTATEA ÎNTRE SISTEM ȘI SUFERINȚĂ

Lect. univ. dr. Daniel DUȚĂ

Universitatea Adventus Cernica

dutadaniel66@yahoo.com

Abstract: Freedom between the System and Suffering

Man's struggle with the system is a challenge, which seems to be a gain, for understanding the system, for rectifying it, or for rectifying the position of individuals that relate to the system. The constitution of each individual is due to a system: parental, scholastic, social, political, religious, in which morality and normality is conferred on each one.

Keywords: System, freedom, suffering, morality, parental

Lupta omului cu sistemul este o provocare, care pare un câștig, pentru înțelegerea sistemului, pentru rectificarea lui sau pentru rectificarea poziției indivizilor care se raportează la sistem. Construcția fiecărui individ se datorează unui sistem: parental, școlar, social, politic, religios, în care moralitatea și normalitatea îi sunt conferite de fiecare, în parte.

Privesc sistemul ca pe o minge de gheață pe care o strâng în mână și îmi alunecă sau care se topește și, când deschid pumnul, nu am nimic, cu alte cuvinte nu pot controla sistemul, ci sistemul mă controlează pe mine.

Urmărind sertarele evolutive ale istoriei vieții, observăm lupta omului cu sistemul care generează și etalonează comportamente definite. Lupta poate degenera în conflicte majore ce determină schimbări, restricții, sau chiar pedepse. Ne apărăm propriul sistem pe care l-am inserat și clădit atât logic cât și emoțional, găsind în om chiar noțiunea de jertfă, în bucuria de a rămâne fidel unui sistem.

„Pentru că există o lege cum e gravitația, universul poate să se creeze și se va crea pe sine însuși din nimic” (Hawking, 2012, p.153).

Dicționarul explicativ român definește sistemul: „Ansamblu de elemente dependente între ele și formând un întreg organizat, care pune

ordine într-un domeniu de gândire teoretică, reglementează clasificarea materialului într-un domeniu de științe ale naturii sau face ca o activitate practică să funcționeze potrivit scopului urmărit” (<https://dexonline.ro/definitie/sistem>).

În planul macro-social observăm cum se impun diferite sisteme de bună credință: militare, politice, justițiare, economice, medicale, religioase care totuși generează conflicte în raportarea națiunilor sau indivizilor la diferite sisteme, generând schimbări (îmbunătățiri) permanente în codurile civile, militare și religioase.

Patologia gândirii bazată pe normalitatea schimbării datorată vremurilor schimbătoare a prefigurat geneze diferite a acestor sisteme codate și chiar dorința de control de la micro spre macro-sistem.

Ronald Dunn are dreptate când arată că „o criză mai mare nu poate interveni în viața unui om. Conștient sau inconștient, întreaga viață ne construim un sistem lăuntric de credință într-un univers al ordinii și dreptății, guvernat de Cel ce l-a creat. Și, când această fortăreață interioară care ne dă siguranță este distrusă, viața noastră își pierde înțelesul – dacă nu cumva, totuși, pătrundem misterul și găsim o explicație care va reîntrona înțelesul” (Dunn, 1999, p. 95).

O întregă viață, individul s-a sprijinit pe o logică retributivă, și totul este dărâmat atât de brusc și de neînțeles (cazul lui Iob).

Folosind arheologia principală în determinarea genezei macro, folosind existența mistică, găsim că sistemul este generat de Dumnezeu, prin realitatea creației, și prefigurăm că deasupra sistemului este Dumnezeu, și totuși Dumnezeu slujește sistemului creat de El. Forța negativă terestră și chiar universală a încercat să pună stăpânire pe sistemul implementat de Dumnezeu și a reușit, dar nu a reușit. Deranjul produs prin lupta de a pune stăpânire a inserat cutremure ce au zdruncinat sistemul, mulți indivizi s-au îndoit și au ieșit afară din sistem, de menționat că în afara sistemului individul nu poate exista.

Proiectăm în înțelegerea noțiunii de sistem actual geneza religioasă a sistemului pe care o interpretăm din comportamentalizarea lui Dumnezeu. Configurând traseul ființelor ce au părăsit sistemul creat de Dumnezeu, ele nu s-au liberat de sistem, au ales, au intrat forțat, au fost înglobate de un alt sistem, dacă există un alt sistem sau am putea spune o plagiatură a sistemului original. Acesta are originea în răzvrătirea

Satanei de „închisoarea” lui Dumnezeu. Logica poate aduce multe avanteaje în schimbare, dar lipsa sursei de viață converge către un drum ce are capăt. Dorința schimbării în general este bună, dar sensul, motivația și modalitatea pot schimba datele problemei, astfel găsindu-te în opoziție cu Sursa ce te poate conduce la deconectarea de Sursă.

În condițiile păcatului, Dumnezeu a configurat traseul omului pentru ieșirea din această stare creând un sistem pe care ființele pământene, în unele situații l-au acceptat, alte situații l-au contestat. Din vechime până astăzi, asistăm la o reconciliere și permanentă evoluție (sau involuție) a catalogului scris de Creator. Perfuzarea unor noi amendamente și creșterea pe acestea fac de multe ori să nu mai vedem baza: „Vai de voi, cărturari și farisei fățarnici! Pentru că voi sunteți ca mormintele văruite, care pe dinafară se arată frumoase, iar pe dinăuntru sunt pline de oasele morților și de orice fel de necurătenie” (Matei 23:27).

În această situație este foarte clar că omul vrea să preia controlul, atunci când el depune efortul schimbării, spre avantajul și chiar spre autoeopedepsire, nu face altceva decât să se împroprietărească cu putere. Lupta pentru putere a generat multe războaie interpersonale și intrapersonale.

Contemporaneitate ne-a dezvăluit un caz foarte elocvent, privind un om de excepție în persoana Majestății Regelui Mihai, care este supus mai multor sisteme. Din păcate, sisteme create pe o logică, populistă, performantă, generând suferință gratuită, impusă, nejustificată, malițioasă ce a putut ține la distanță un om de o moralitate de excepție, din nefericire decât moartea l-a valorizat. Sistemul a câștigat. Cât este omul de puternic, sistemul îl doboară, îl supune.

Cu lupa aceasta vedem războiul care s-a dat în Iob și între el și prietenii lui Elifaz, Bildad, Țofar și Elihu.

Iob se bate cu sistemul, Isus se bate cu sistemul, sistemul învinge.

Lui Iob îi mor copiii, averea se risipește, sănătatea este spulberată, familia îl părăsește și prietenii îl acuză.

Isus este judecat, este condamnat, este bătut și crucificat.

Iob și Isus sunt puși la pământ de sistem, Iob și Isus se supun sistemului.

Isus este viu la dreapta Tatălui, el a reușit să supună sistemul impus de întuneric. A biruit moartea cu moartea, „Moarte pe moarte călcând”.

Iob cucerește sistemul, revine la statutul pierdut, această victorie o reușește prin credința nebună, neclintită, chiar neînțeleasă de el și de cei din jur în Dumnezeu.

Iob compară viața cotidiană cu viața de ostaș (Iob 7:1-2), viața unui militar este sub legea jurământului, este o viață dură, de la instrucție și până la situațiile de intervenție în care stai față în față cu inamicul și chiar cu moartea. Tot aici el compară omul cu robul ce este sub puterea stăpânului și la cheremul lui, de multe ori nelogic. Mai mult decât atât găsim omul sub puterea suferinței fizice ca de exemplu boala sau puterea suferinței psihice care poate genera imoralitate.

Ca slujitor: Pastor sau Preot, ajungi la pensie și te întrebi cui ai slujit, sistemului sau lui Dumnezeu. Ca militar, ajungi la pensie și te întrebi pe cine ai apărat, sistemul sau țara; ca medic, ajungi la pensie și te întrebi pentru ce ai acționat în actul medical, pentru om sau pentru bani. Ca profesor, bifezi și semnezi graficul planificării științifice sau iubești studentul. Ca politician, pentru ce te-ai zbatut: pentru sistem sau pentru votant? Realitatea este crudă, dar există.

Aceste sisteme apărute ce fac rău omului și deranjează evoluția pozitivă a lui, se nasc fără control, precum celula canceroasă, îmbolnăvind societatea, determinând legi ce produc abuz și constrângere. Eliberarea din acest sistem aduce normalitatea și iubirea morții, moartea nemaifiind o pedeapsă, ci o stare dorită, în care omul este ferit de suferință. Moartea este la îndemâna noastră, viața veșnică, tot o soluție a ieșirii din suferință, este la îndemâna lui Dumnezeu și un singur distribuitor de viață veșnică avem: „Dumnezeu”.

Iob nu își dorește moartea, dar și-ar fi dorit să nu se fi născut (vezi Iob 3:3). Cartea lui Iob aduce numitorul comun de egalitate al omului bogat și sărac, cu carte și fără carte în dreptul morții, aici toți oamenii devin egali. Dar tot această carte care arată ca destinație validă șeol-ul, o altă destinație ce nu mai este sub sistemul suferinței dar este sub puterea lui Dumnezeu care conduce.

„Iob, vrea cu tot dinadinsul, să înțeleagă sensul suferinței sale, a răului imens care l-a lovit. El realizează condiția sa tragică și o trăiește cu ochii deschiși, păstrându-și curajul lucidității chiar și în abisul mizeriei, al durerii și al abandonării totale. Iob nu se pierde În tânguielei și nu cerșește

nici compătimirea celor din jur, păstrându-și până la urmă demnitatea și noblețea sufletească” (Petercă, 1997, p. 19).

Nu Dumnezeu însă alege în dreptul omului. Puterea alegerii o are individul, o are păcătosul.

Una dintre întrebările care au negociat studiul și care au energizat găsirea unei soluții compensatorii pentru suferință, de la pastile până la mecanisme psihologice care fac să ușureze durerea și apăsarea. Consider că acțiunile exterioare au valoarea lor bună, și dacă ne gândim punctiform la experiența lui Iob, venirea lui Elifaz, Bildad, Țofar și Elihu îl face pe Iob să se poată exprima, să poată fi de acord și în dezacord cu ce se spune. Putem concluziona că, pe de altă parte, i-a făcut rău aplicarea nejustificată a teologiei retributive. Punem în balanță și un comportament și pe celălalt, tot din exterior vorbind, este mai bun răul confruntării greșite decât o tăcere morbidă.

„Emil Cioran spunea undeva că, după o lungă și adâncă suferință, rămâne în suflet o tensiune care ne împiedică să mai fim vreodată mediocri. Așadar, suferința sădește în om o atitudine gravă în fața existenței, care alungă mediocritatea și suficiența” (Mânzat, 2003, p. 250).

Apostolul Pavel are inspirația Divină să ne vorbească despre compensarea suferinței în Romani 8:18: „Suferințele din vremea de acum nu sunt vrednice să fie puse alături cu slava viitoare.” Decontul suferinței nu poate naște factura posibilei compensări.

Îl certăm pe Iob și îi reproșăm, aprioric pe noi, cu răbdare se rezolvă, uitându-ne la Iob tragem concluziile, în final vom primi răsplătirea, *FALS*, el nu și-a mai primit copiii înapoi, averea lui s-a dublat, nu a mai fost aceeași. A îmbrățișat alți copii, a beneficiat de un alt tip de binecuvântare materială, puțin forțată. S-a bucurat de sănătate, însă altfel văzută, pentru că venea după boală.

Suferința nu o putem opri și nu o putem înțelege, ce putem face este să ascultăm pe cei care trec prin suferință.

Apostolul Pavel are curajul să afirme acest lucru marcând destul de boldat diferența dintre omul de sus și omul de jos, diferența dintre victima păcatului și Adam-ul necăzut sau cel glorificat.

La acest capăt de drum la această prăpastie intervine în forță, o forță debordantă, pe care nu o putem traduce, nu o putem înțelege, nu o putem repeta, pentru că Cel care a născut-o are o geneză specială.

Că vrem sau că nu vrem, omul este un produs, construit și reconstruit, dependent de factori externi: părinții, familia, societatea și de factori interni: resursele proprii, identificate chiar genetic, pus în fața unei alegeri, care la prima vedere pare simplă, alegerea dintre bine și rău.

Dogmatica vremii polarizează indivizii, iar cultura aranjează granițele spirituale, generând teologia retribuției, astfel comportamentalizând oamenii într-o normalitate firească, logică de neclintit.

Bătrânul și înțeleptul Iob ne-a intrat la inimă și apare ca steaua tip GPS pentru marinarii ce navighează, fiindu-ne de mare ajutor când barca vieții noastre este în derivă. Construcția lui, a acestui personaj Iob, care învie în fiecare dintre noi pentru că axa care o completează el are cea mai mare dimensiune ce ne face să ne întâlnim cu noi înșine în cele mai adânci și profunde ipostaze intime. Este plasat de autor în vârful piramidei, acolo unde au acces prinții, conducătorii și câțiva bogați ai omenirii și ne întâlnim cu legendarul Iob pe groapa de gunoi plin de bube unde majoritatea oamenilor ocolesc, condamnă și își feresc chiar privirile să nu culeagă orgia suferinței și a degradării ființei umane de care le era și silă să o privească.

Legendarul Iob trăiește în fiecare din noi, că a fost sau că nu a fost, noi îi dăm viață și îl reconstruim în fiecare moment. Autorul este genial în descrierea acestui personaj care metamorfozează și îl rostogolește cu patimă și dibăcia necesară de îl face erou universal, îl ridică peste Lucefărul lui Eminescu, depășind și contemporaneitatea lui Adrian Păunescu. Stă fără rezerve lângă marile capodopere a lui W. A. Goethe sau Frații Karamazov. Într-o remarcă de elită și gânditori ca Freud sau Jung se poartă generos la nivel de critică față de această capodoperă literară, deoarece cartea lui Iob a devenit un translator al limbajului suferinței.

Enigma suferinței este decriptată cu mare curaj de această carte. Personajul sau eroul Iob rezistă în timp, parcurgând fiecare milimetru timp de milenii și aducând oftat și speranță pe chipul oamenilor din diferite culturi, timpuri și clase sociale.

Andrei Pleșu, însă, ne amintește că „nimic nu e mai străin de simțul comun decât etica. [...] Drama etică apare, de aceea, din punctul de vedere al simțului comun, drept o formă de nevroză, drept o ne-regulă care îi tulbură habitudinile” (Pleșu, 2002, pp. 16-17).

Decizia Jertfei lui Hristos a fost extremismul rezolvării, de fapt s-a efectuat o renaștere și o reconfirmare a dragostei lui Dumnezeu și a puterii lui Dumnezeu.

Protestul generic este preluat de cititor și animat în viața fiecăruia, această etapă de protest, fiecare și-o găsește în viața lui, o alimentează, o identifică și, mai mult decât atât, o conștientizează, aceasta fiind una dintre legile terapiei prin care ne rezolvăm trauma identificată din inconștient.

În viziunea creștină, individul devine prin metamorfoza suferinței un prieten privilegiat al lui Isus participând personal și urmându-L pe Mântuitorul de la cina cea de taină până sus, pe Golgota, convins fiind că tot ceea ce se întâmplă în lăuntrul său va fi în cele din urmă izvor de binecuvântare divină.

În felul acesta, compendiul lui Iob devine și pentru omul creștin o punte de legătură spre o țință înaltă a cărui garanță este Isus Hristos.

Indiferent de persoană, de loc, de cultură și de timp, suferința are aceeași limbă, este universal valabilă, și de multe ori inevitabilă. Mai aproape sau mai departe de Dumnezeu, cu experiență și fără experiență religioasă, bogat sau sărac, avem parte de porția suferinței, unii știind să înoate, să reziste mai mult, dar în final toți avem finalul tragic. Soarta omului în linia lungă și scurtă a vieții are o singură linie de final – suferința și moartea.

„Clarificarea misterului suferinței nevinovate presupunea cunoașterea valorilor suferințelor omului unite cu suferința Mântuitorului...” (Petercă, 1997, p. 49).

Devine omul și Isus să aibă un factor comun, „Suferința”, care poate duce la similitudine de asemănare astfel ca pe om să îl ajute responsabilizarea și facturarea credinței ce ne poate salva de suferință și implicit de a ne aduce veșnicia prin mântuire.

Dimensiunea spirituală a suferinței jalonează Vechiul Testament, Noul Testament și marile religii care coagulează mulțimi de oameni ce construiesc sisteme, pe care le contestă sau le slujesc.

Bibliografie

- ✦ Carl G. Jung, *Antwort auf Hiob*, Editura Rascher Paperback, Zurich und Stuttgart, 1952.
- ✦ Constantin Enăchescu, Liliana Enăchescu, *Psihosomatica*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- ✦ Daniel Sorin Duță, Nicolae Grosu, *Psihosociologia Grupurilor și Organizațiilor*, Ed. Universitară, București, 2011.
- ✦ <https://dexonline.ro/definitie/sistem>.
- ✦ Mânzat, O. Brazdău, *Coștiința Multidimensională*, București 2003.
- ✦ Pleșu, Andrei, *Minima moralia*, Humanitas, București, 2002.
- ✦ Stephen Hawking și Leonard Mlodinov, *Marele plan*, Editura Humanitas, București, 2012.
- ✦ Vladimir Peterca, *Drama lui Iob Drama omului*, Institutul Teologic Romano-Catolic, Iasi, 1997.